

12 maj 1967

Regeringens EEC-bryderi

Undervisningens betydelse för ett lands utveckling

Kort och klar, positiv och rakt på sak skulle den bli — den engelska ansökan om medlemskap i EEC. Inga "om och men". Det lovade utrikesminister George Brown, när underhållning i onsdags diskuterade och med överväldigande majoritet godkände regeringens förslag om ett andra försvik att ta sig in i den gemensamma marknaden. Så blev det. I går överlämnades dokumentet, en mening långt. Mer behövdes inte.

Det var visserligen bara starten på en lång och svår förhandling med oviss utgång — men det var en effektiv start. Irland följde kvickt efter. Och danskanerna hann också iväg innan slutade. Norge blir lita långsammare och väntas lämna lämnas in en ansökan i juli. Och Sverige? Ja där domnar ännu frågetecknet.

Det verkar dock som om regeringen nu inför det snabba händelseförloppet hade övergett attityden "vänta och se". Man hoppas få in ett slags preliminär framställning till EEC i ungefär samma veva som närmast hans gränser. Men först i höst räknar man med att kunna lämna en ansökan om att precisera när det gäller formen för anknäppningen till EEC, — dvs i basken i frågan om man siktar till medlemskap eller associering.

Bakom denna tveksamhet uppläggningen finns osäkerheten om hur man bäst uppnår de updatatbestämmelser som betingas av alla alliansens ställning. Man önskar få ta upp förhandlingar och samtidigt hålla frågan om anknäppningen öppen. Genom sonderingar vill man ta reda på om det går för sig.

Eftersom det enligt ett Ercland är angeläget att EEC-organ vid något samma tidpunkt konfronterats med de speciella nordiska frågorna — det är bli det fort-

satta nordiska samarbetet som skall räddas — så vill man vara ute i god tid. Men samtidigt eftersträvar man alltså att kunna ta ställning till frågan om anknäppningens alternativ först på ett senare stadium. Därav följer att man får två förhandlingsetapper — om det blir något av med den första. Det är ju nämligen möjligt att man inom EEC-lämnat de svenska förslagen med en viss förändring — kanske rentav med ett inslag av irritation. Som praktiken innehåller ingen specialparagraf för hur just ett svenskt inlägg skall gå till. Den anvisar två vägar. Man nämner om medlemskap — eller man begär en associering. Sedan det är gjort vidtar förhandlingar. Den svenska modellen sonderingar-förhandlingar om formen-reallitet förhandlingar kan väl tänkas störa EEC-logiken på ett sätt som inte bidrar till ett framgångsrikt resultat.

Nog förefaller det vara risikabelt att på det angivna sättet göra anspråk på ett slags parlamentarism i förstun, med förhoppning om att re-

den där få medgivanden från den part man sedan skall be- svära med grundligare för- handlingar. Därtill kommer att man — om man infinner sig med blicken osäker vandr- rande mellan de två anknäp- ningsalternativen — inbjuder mötfordrarna till att ta fasta på det alternativ som verkar bäst för dem. Det kan vara det sämsta för oss.

Man kan genom ett obe- slutligt uppträdande spela bort chanserna att få det medfyllnande som är för- enat med medlemskap och i praktiken saknas vid en associering, där man ställs utanför de reella besluten men ändå måste rätta sig ef- ter dem. Och då som följd av talfattighet och inte på grund av sakliga svårigheter att nå de uppmjukningar av villko- ren som föreskrivs av allians- friheten. Det vore i så fall en grandios miss. Men det är svårt att helt befria sig från misstanken om att hand- lingskraftiga regering är maktigt att attakdoma den, i sin fortbildande improvisa- tion inför ett läge som så länge har kunnat förutses.

Parkens förlust(els)er

Parken i Eskilstuna över- gick retroaktivt i stadens ägo, av allt att döma räknat från en tidpunkt då de stora förlusterna började sätta in. Sista kvartalet 1965 — det första kommunala — gav ett minus på 175 000 kr.

Man kan knappast begära att Parken skall vara någon guldgruva för ägaren staden. Frågan är hur stora utgif- ter anläggningens social- och reklamvärde kan anses bära.

Någon skillnad i förvalt- ningen och skötsel är det egent- ligen inte. Samma personer leder Parken nu som då. Eve- nemangen på underhållnings- sken är likadana som för, djuren av samma slag.

Det viktigaste i dag är inte att investera kapital och så på nya storummer, utan att man vet vilket genljudet blir. Problemen är inte hel- lert avlivade om staden låter satsa så mycket pengar att nåsta årsredovisning formellt visar vinst.

Nu gäller det att undersöka i vilken mån Parkens sortim- ent av attraktioner svarar mot en föränderlig publiks- smak och nya fridstämor. Med hjälp av moderna marknadsundersöknings- och marknadsföringsmetoder kan man få reda på vilken inrik- tning som det kan vara värt att satsa på.

pressforum

Om det är sant

att nordiska förekommer där man väntat annat det, bör man vänta att polisen och nar- kotikakommissionen ändå vet en hel del om hur narkotikan sprids, hur långarna byggs upp sina kedjor och hur dessa k i händelsen i längans död fun- gerar, anser B a o m e r n i:

Det är möjligt att man kan begränsa trafiken genom att visa likemedelfabriker av- står från att tillverka prelu- dia och att polisen och nar- kotikakommissionen ändå vet en hel del om hur narkotikan sprids, hur långarna byggs upp sina kedjor och hur dessa k i händelsen i längans död fun- gerar, anser B a o m e r n i:

DET AMERIKANSKA BE- SLUTET att åter sälja reserv- delar är inte så enkelt som det kanske ser ut. Reservdelarna som skall till Indien är avsedda för utrustning som befinner sig längs gränsen mellan Indien och Kina. Leveranserna till Pakistan, som inte behöver tänka på förvar mot Kina, ger där- för detta land en relativt myc- ket liten mängd reservdelar. Detta gör det ytterligare svårt för den indiska reger- ings att skära ned förvara- budgeten som för närvarande belöper sig till omkring 64 miljarder kronor årligen.

Det ser nästan ut som om USA kanske inte vill att läna på de åter sålta reservdelarna mellan Indien och Pakistan. (Copyright The Observer och ERS)

RUTAN

På natur- och friluftsliv- stens plats för en "kultur- revolution", och mätte den komma snart, innan alla gränser runt slädder och tillåter att någonsin- kade. Skogen

Den SK atomindustrigruppen i Finland har tecknat en order på två miljoner kronor för lever- ans av vissa delar till kärn- kraftverket i Oskarshamn. Le- veranserna skall vara avslutade före mss 1968. (TT-FN)

Undervisningens bidrag till den nationella utvecklingen kan tydligt påvisas. Utvecklingen beror inte bara på na- turtillgångar. I så fall skulle de skandinaviska länderna eller Schweiz vara bland de fattigaste i världen och de på olja rika arabländerna, eller Kongo (Kinshasa) med sina mineraler, bland de rikaste i vår tid. Mellan å ena sidan havets och jordens rikedomar och å andra sidan ett lands inkomst per capita finns en nyckel, en variabel som förbinder de två. Denna variabel består inte bara av de resurser som naturen ger till oss.

Den mest dramatiska fram- ställningen av denna variabel kanske finns i ett meddelande till Lenin 1919 från den ryska ekonomen Strumlin, dagen in- som Sovjetunionens första stora industriförbättringsprogram lan- serades.

Strumlin varnade Lenin för att de vidsträckt kraftlednings- nät han planerade, de jätte- stora industriföretag, som skulle ligasättas, stålverk, fabri- kerna för maskinlära verktyg och t o m de mekaniserade för- bruken skulle bryta samman ja- om ett årtionde, såvida man inte gjorde en livrädd investering i utbildningen.

Strumlin kände till den slut- satsen genom intensiva studier som visade att för hans land betydde grundläggande utbild- ning en 70-procentig ökning av en arbetares produktivitet och lö- n. Utbildning på gymnasienivå be- tydde en ökning på inte mindre än 235 procent och högre ut- bildning eller universitetsutbild- ning på 220 procent.

Det bör påpekas att detta samband mellan utbildning, pro- duktivitet och inkomst fanns i alla länder, från de nordiska länderna till Sovjetunionen vid en tid- punkt då landets ekonomi fort- varende i stor utsträckning var efterblivet och lagd på jor- debruk, i hög grad till den som förekommer i Afrika, Asien och Latinamerika i dag. Men tiden gäller i lika hög grad avan- cerade ekonomiska system.

YRKESUTBILDNINGSPROGRAM
Ibr män och kvinnor i de underutvecklade länderna gör att de får möjlighet att ta del av nya tekniker och ut- teknik och för på så sätt möjlighet att producera och för- tjäna mer, framhåller i denna artikel UNESCO:s vice generalsekreterare Malcolm S Adiseshiah.

en oidentifierad, felande länk i kedjan — och den felande län- ken är i de flesta fall utbild- ning. Det är detta som gjort att UNESCO:s medlemsländer i Afri- ka, Asien och Latinamerika uppsatt mål för investering i utbildning för 1960—80 i de

Små investeringar i utbildning följs av långsam tillväxttakt

att nyckeln till tillväxt är den takt varmed ett lands investe- ringar i utbildningen går fram- å eller bakåt.

• Felande länken

Men det är inte allt. Varie- rande analyser har gjorts för att identifiera de faktorer, som orsakar en ökning av national- inkomsten. Tillämpad på en vid- sträckt grupp av länder som Förenade Staterna, Storbritan- nien, Frankrike, Efterskenskun- den, Förenade Arabrepubliken, Sovjetunionen, Danmark, Chile och Filippinerna, visar detta slag av analys att bara 20—40 procent av den årliga ökning- en av den nationella inkomsten härrör från traditionella investeringar i jord- och kapitalresurser. Mel- lan 60 och 80 procent av den till- växten kan alltså härledas till

så kallade Karachi, Adhis Ahe- ba- och Santiago-planerna.

• Högre utbildning — högre löns

Jag tror mig ha framhållit tillräckligt att utbildning är en ytterst viktig tillväxtfaktor i ut- vecklingen. För att från den premissen gå över till dess följdsat, nämligen att högre utbildning ger större utdelning, behöver man bara se på hur ve- tenskapen bidrar till tillväxten. Nu talar jag inte om militära vetenskapliga projekt. Av de 150 miljarder dollar som årligen går till rustningen, investe- ras omkring en femtedel i forsk- ning, framför allt för atom-, ra- kets- och rymdprojekt. Detta är form av mänsklig darskap, något som underströks vid den rundabordskonferensen om UNES- CO:s bidrag till freden som

• Vetenskapen en kompass

Strumlin hävdade att veten- skapen har blivit en integrerad del av "folkförståndet" i hant- land. "Vetenskapen är vår kom- pass", säger han och den var- ligheten en kompass, motor och drivkraft på hela utveck- lingens område. I själva verket har räkvidden, intensiteten och omfattningen i vetenskapens bidrag till utvecklingen i dag gjort den till ett allmänt nyt- tigt. Och myndigheterna i alla länder gör en allt större insat- s för att definiera dess mål, be- gränsa dess inriktning och beril- lera dess resurser.

Därför arbetar UNESCO — inom ramarna för utbildnings- planer och investeringar — för att uppmuntra såna medlems- stater att satsa mellan en halv till en procent av nationalin- komsten på mer kvalificerad undervisning, forskning och re- sultutbildning i högre läroan- stalter. En början gjordes i Afri- ka, då de afrikanska länderna vid ett möte i Lagos 1964 be- sköt inriktat sig på att anså en halv procent av nationalinkom- sten till vetenskap och utvide- lsen av vetenskapsskolan från 40 till 200 på varje miljon inva- nare fram till 1980. Liknande planer kommer att göras upp under de närmaste åren för asiatiska, europeiska och latin- amerikanska länder.

Antal som får undervisning (i miljoner elever)		1960	1965	1970	1975	1980
Grundskola	Asien	70	110	141	179	225
	Afrika	11	15	20	25	32
	Latinamerika	26	33	43		
Gymnasieutbildning	Asien	16	14	23	34	50
	Afrika	0,8	1,8	3,3	4,4	6,9
	Latinamerika	5,5	6,2	11,4		
Högre utbildning	Asien	1,8	2,8	3,7	4,4	5,3
	Afrika	0,01	0,02	0,05	0,1	0,2
	Latinamerika	0,5	0,6	0,9		
Investeringar (i miljoner dollar)		Asien	Afrika	Latinamerika		
	Asien	1 510	3 260	4 905	6 928	9 268
	Afrika	457	1 141	1 710	1 093	2 441
	Latinamerika	2 230	3 219	4 937		

